

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๑/๒๕๕๖

วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) (ผู้ร้อง) ได้เสนอคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ (ผู้ถูกร้อง) จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่

๑. สรุปข้อเท็จจริง ได้ความดังนี้

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ ส่งคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) พร้อมเอกสารประกอบ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑.๑ นายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ดำรงตำแหน่งวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการดำรงตำแหน่งก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้ เมื่อรัฐธรรมนูญประกาศใช้แล้วในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงถือว่าเข้าดำรงตำแหน่งวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ดำรงตำแหน่งวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการดำรงตำแหน่งก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้ เมื่อรัฐธรรมนูญประกาศใช้แล้วในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงถือว่าเข้าดำรงตำแหน่งวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ดำรงตำแหน่งวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑)

ในการดำรงตำแหน่งต่างๆ ดังกล่าวของนายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวม ๘ ครั้ง

จากการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามที่ ดังนี้

๑) ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากในธนาคาร) ของตนเอง และ/หรือนางสุรภักัญญา สุขชนะ คู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของคนอื่น

๒) ปกปิดทรัพย์สิน ที่ดิน ของตนเองโดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองที่ดินไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

๓) แสดงรายการหนี้สินเท็จ

๑.๒ สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในชั้นที่ชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องอ้างว่า ตนไม่รู้ว่าเงินฝากที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า ผู้ถูกร้องรู้เรื่องทรัพย์สินเงินฝากที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น เพราะผู้ถูกร้องร่วมกันดำเนินการเช่นนั้นกับบุคคลเหล่านั้นมาตั้งแต่ต้น ส่วนที่ดินที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นนั้น ผู้ถูกร้องอ้างว่า ตนได้โอนขายที่ดิน ๓๕ แปลงให้นายกิติ ชาติบัญชากร ไปแล้ว จึงไม่ได้แจ้งจำนวนที่ดินดังกล่าวในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งหลัง คือ ครั้งที่ ๖ ครั้งที่ ๗ และครั้งที่ ๘ แต่เคยแสดงที่ดินดังกล่าวในบัญชีที่ยื่น ๕ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๕ เพราะในขณะนั้นยังเป็นเจ้าของที่ดินอยู่ ยังไม่ได้โอนขายที่ดินไป แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการโอนที่ดินดังกล่าวเป็นการทำนิติกรรมอันเป็นเจตนาลวงโดยสมรู้ระหว่างผู้ถูกร้อง และนายกิติ ชาติบัญชากร เพื่อมิให้บุคคลอื่นทราบว่าตนเป็นเจ้าของที่ดินที่แท้จริง และการที่ผู้ถูกร้องแสดงว่าตนมีหนี้สินจำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกร้องอ้างว่าตนเป็นหนี้จริง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าไม่มีการกู้ยืมเงินกันจริง แต่เป็นการทำหลักฐานเท็จ

ดังนั้น ในการประชุมครั้งที่ ๗๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งทำการพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้อง มิได้แสดงรายการทรัพย์สินของตนเองหรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ทั้งเงินฝาก และที่ดิน หรือแสดงหลักฐานเท็จ ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงสาธารณสุขมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และได้เสนอคำร้องเรื่องดังกล่าวมาที่ศาลรัฐธรรมนูญ

๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้ดำเนินการเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ และส่งสำเนาคำร้องพร้อมเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

๓. ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องและเอกสารประกอบ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ และได้ส่งสำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องให้ผู้ร้องทราบ

๔. ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณาเพื่อเปิดโอกาสให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายแถลง นำพยานเข้าเบิกความ ยื่นเอกสารและพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา เป็นจำนวน ๕ ครั้ง กล่าวคือ ครั้งที่หนึ่ง วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๖ ครั้งที่สอง วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ครั้งที่สาม วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๖ ครั้งที่สี่ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๖ ครั้งที่ห้า วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๖ ครั้งที่หก วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๖ ครั้งที่เจ็ด วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ครั้งที่แปด วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ และครั้งที่เก้า วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นการรับฟังคำแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจาของคู่กรณี

๕. พิจารณาจากคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และทางนำสืบของฝ่ายผู้ร้องและผู้ถูกร้องแล้วข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตนและคู่สมรส เป็นจำนวน ๘ ครั้ง ดังนี้

๑) วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ สำหรับกรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒) วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ สำหรับกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

๓) วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๐ สำหรับกรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

๔) วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๑ สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

๕) วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

๖) วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

๗) วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๘) วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

๖. ในการยื่นบัญชี ฯ ทั้ง ๘ ครั้ง ดังกล่าว ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน คือ เงินฝากของตนเอง และ/หรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ ที่ดินของตนเองที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นโดยมีการทำนิติกรรมการโอนสิทธิครอบครองที่ดินไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่นอันเป็นเจตนาลวงโดยสมรู้ระหว่างผู้โอนและผู้รับโอน และแสดงรายการหนี้สินเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๖.๑ ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ เงินฝากธนาคารของตนเอง และ/หรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

๖.๑.๑ เงินฝากของตนเองที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

(๑) บัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย ฯ สาขาประดิพัทธ์ ในชื่อของนายพิชญกร อุดรสถิตย์ จำนวน ๒ บัญชี ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๖ คือ บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๓๔-๑-๖๖๖๗๗-๗ และบัญชีกระแสรายวัน เลขที่ ๐๓๔-๖-๐๕๒๐๓-๓ รวมเป็นเงิน ๑๗,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท

(๒) บัญชีเงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ ฯ สาขางามวงศ์วาน ในชื่อนายจิรายุ จรัสเสถียร บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๓๑๕-๒-๖๒๕๔๕-๗ ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๓ จำนวนเงิน ๓,๐๗๓,๘๘๐ บาท และไม่แสดงเงินฝากในบัญชีธนาคารกสิกรไทย ฯ สาขาถนนสุขุมวิท ๑ บางกะปิ บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๗๗-๒-๕๗๑๕-๘ ในการยื่นบัญชี ครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๖ จำนวนเงิน ๒๔,๑๕๓.๓๐ บาท ในครั้งที่ ๔ และครั้งที่ ๕ และจำนวนยอดเงินเพิ่มขึ้นในครั้งที่ ๖ เป็นเงินจำนวน ๒๕,๑๓๓.๘๕ บาท

๖.๑.๒ เงินฝากธนาคารของคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

(๑) บัญชีเงินฝากในชื่อของนายพิชญกร ฯ จำนวน ๒ บัญชี ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ คือ ธนาคารกรุงไทย ฯ สาขาสี่แยกสะพานกรุงธน บัญชีเงินฝาก

ประจำเลขที่ ๐๓๓-๒-๐๒๕๑๖-๑ จำนวนเงิน ๑๕,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท และบัญชีเงินฝากประจำธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด สาขานนทบุรี เลขที่ ๑๒๒-๑-๐๑๒๕๓-๕ จำนวนเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) บัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด ในชื่อของเรือตรีหญิง พัชราภรณ์ บุญยงค์ ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ และครั้งที่ ๕ รวม ๒ ฉบับ คือ บัตรเงินฝากเลขที่ PYO.A. ๓๖๒/๑๓๑๑ จำนวน ๖,๖๐๐,๐๐๐ บาท และบัตรเงินฝากเลขที่ PYO.A. ๓๖๓/๑๘๑๖ จำนวน ๑๗,๑๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) บัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด ในชื่อของนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ และครั้งที่ ๕ รวม ๒ ฉบับ คือ บัตรเงินฝากเลขที่ PYO.A. ๓๖๐/๑๖๐๖ จำนวน ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท และบัตรเงินฝากเลขที่ PYO.A. ๓๖๑/๑๔๔๑ จำนวน ๑๐,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๖.๒ ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ ที่ดินของตนเองซึ่งอยู่ในชื่อของบุคคลอื่นในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๖ ครั้งที่ ๗ และครั้งที่ ๘ เนื่องจากทำนิติกรรมการโอนสิทธิครอบครองที่ดินไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่นอันเป็นเจตนาหลงโดยสมรู้กับบุคคลนั้น คือ ที่ดินจำนวน ๓๕ แปลง เนื้อที่ ๘๕๔ ไร่ ๑ งาน ๓๓ ตารางวา ในตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว (ภูกระดึง) จังหวัดเลย

๖.๓ แสดงรายการหนี้เท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท คือ สัญญาลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ระบุว่ากู้เงินนายระวี อุณหภัทร จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และสัญญาลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ระบุว่ากู้เงินนายไพจิตร ก่ออมทรัพย์ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

เมื่อพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงเพิ่มเติม คำเบิกความ และคำแถลงการณ์ตลอดจนเอกสารประกอบของผู้ร้องและผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยดังนี้

ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องไม่อยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนั้น มาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ จึงใช้บังคับแก่ผู้ถูกร้องไม่ได้ทั้งในเรื่ององค์ประกอบความผิดและบทลงโทษ

ดังนั้น ประเด็นที่หนึ่งจึงมีข้อที่ต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่าผู้ถูกร้องอยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ หรือไม่ ซึ่งมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๔ ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบรายงานดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่น่าปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐๕ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ว่า รัฐธรรมนูญ หมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตั้งแต่มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ ได้บัญญัติถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับ

ตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และถึงแม้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะถึงแก่ความตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือตายก่อนยื่นบัญชี ฯ หลังจากพ้นตำแหน่ง ก็ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกเป็นผู้ยื่นบัญชี ฯ ที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ดังนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงหมายถึงผู้ที่พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองด้วย

นอกจากนั้นในคำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ก็ได้วินิจฉัยว่าการที่มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๑ (๑) - (๖) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ นั้นหมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เพราะการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สิน ฯ อยู่ในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญจึงต้องแสดงบัญชี ฯ ตั้งแต่เข้ารับตำแหน่ง ซึ่งบัญชี ฯ จะถูกนำไปเป็นฐานในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้น ทั้งในขณะดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองว่ามีการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินอย่างผิดปกติอันนำไปสู่การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ หรือมีการทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่

ด้วยเหตุดังกล่าว เมื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และผู้ร้องย่อมมีอำนาจร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕

ประเด็นที่สองที่ต้องพิจารณาต่อไป คือ ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ อันเป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมุ่งหมายที่จะสร้างระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขึ้นมาเพื่อสร้างความโปร่งใสในการใช้อำนาจ อันจะนำไปสู่การปฏิรูปการเมืองโดยมาตรการอย่างหนึ่งคือ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีการตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งหากภายหลังพบว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติก็จะได้ตรวจสอบได้ อันเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ใช้ควบคุมการใช้อำนาจรัฐเพื่อป้องกันมิให้มีการทุจริตคอร์รัปชัน ในขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ของประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติหมวดว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเป็นเอกเทศ ทำให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพ สภาร่างรัฐธรรมนูญจึงร่างรัฐธรรมนูญปัจจุบัน โดยเพิ่มหมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขึ้นเป็นหมวดใหม่ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนในรัฐธรรมนูญไทยทั้ง ๑๕ ฉบับที่ผ่านมา เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่เดิมซึ่งแม้จะมีกฎหมายต่างๆ เพื่อปราบปรามการทุจริต โดยให้ผู้ใช้อำนาจรัฐต้องยื่นบัญชี

แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างๆ อันรวมถึงนักการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการในขณะรับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง แต่กระบวนการดังกล่าวยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันและการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้เท่าที่ควร เพราะไม่มีบทบัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (คณะกรรมการ ป.ป.ป.) ได้มีโอกาสตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีการแจ้งไว้ในวันแต่มีการร้องเรียนบุคคลต่างๆ ดังกล่าวก่อนและ (คณะกรรมการ ป.ป.ป.) ได้วินิจฉัยเบื้องต้นว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล จึงจะเปิดรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าวได้ อันอาจเป็นช่องทางให้มีการหลีกเลี่ยงโดยยื่นบัญชีผิดจากความเป็นจริง

ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจึงให้มีการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตั้งแต่ในขั้นต้น และกำหนดสภาพบังคับว่า หากบุคคลผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยมีการกระทำเหล่านั้นด้วยความจงใจ บุคคลนั้นต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ต้องยื่นบัญชี ฯ หรือนับแต่วันตรวจพบว่ามีกระทำความผิดแล้วแต่กรณี แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด

ดังนั้น การที่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต้องการปฏิรูปการเมือง ประกอบกับเมื่อพิจารณาตามหลักการตีความโดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อนออกกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับนั้น (the Mischief Rule) เป็นเครื่องมือช่วยตีความแล้ว การตีความมาตรา ๒๕๕ จึงต้องพิจารณาเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และพิจารณาคำแห่งที่ตั้งของมาตรา ๒๕๕ ที่อยู่ในหมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ด้วยเหตุดังกล่าว คำว่า “จงใจ” ในมาตรา ๒๕๕ จึงต้องประกอบด้วย การรู้ถึงการมีอยู่ของทรัพย์สินและหนี้สินนั้น และมีเจตนาในการปกปิดหรือไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มาตรการดังกล่าวนี้จึงเป็นมาตรการที่ไม่ต้องอาศัยเจตนาพิเศษหรือการกระทำที่มุ่งประสงค์เป็นพิเศษของผู้ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินแต่ประการใด กล่าวคือ เพียงแต่รู้ว่าตนมีทรัพย์สินหรือหนี้สิน และรู้ว่าเป็นสิ่งที่ตนเองต้องกรอกข้อความเหล่านั้นลงไปบัญชีก็เพียงพอแล้ว

อย่างไรก็ตาม แม้คำว่า “จงใจ” ไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยเจตนาพิเศษ หรือมุ่งประสงค์เป็นพิเศษ ตามที่ได้ให้ความหมายมาแล้วก็ตาม แต่การใช้คำว่า “จงใจ” นำหน้าข้อความว่า “ยื่นบัญชี ฯ

ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ” นั้น ย่อมมีความหมายว่า รัฐธรรมนูญ ประสงค์เห็นว่า ผู้ยื่นบัญชี ฯ ต้องรู้สำนึกที่แน่ชัดพอสมควร และจำเป็นต้องมีพยานหลักฐานที่ชัดเจน หรือปราศจากข้อสงสัยอันสมควรมาแสดง ในกรณีที่พยานหลักฐานยังไม่ชัดเจนหรือยังเป็นที่สงสัยอยู่ จึงไม่ควรวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหา โดยเฉพาะการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ นี้ ผู้กระทำต้องรู้ชัดแจ้งถึงความมีอยู่ของทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนต้องรู้ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ตนเองต้องกรอกลงในรายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

พิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณาและพยานหลักฐานต่างๆ ในคดีนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปกปิดทรัพย์สินหรือแจ้งทรัพย์สินอันเป็นเท็จ ว่ากระทำโดยจงใจหรือไม่ นั้น สามารถแบ่งพิจารณาได้ดังนี้

กรณีหนึ่งไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ เงินฝากธนาคารของตนเอง และ/หรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ผู้ถูกร้องมิได้แสดงเงินในบัญชีเงินฝากของคู่สมรสในชื่อของนายพิชญกร ฯ จำนวน ๒ บัญชี คือ ธนาคารกรุงไทย ฯ สาขาสี่แยกสะพานกรุงธน บัญชีเงินฝากประจำ เลขที่ ๐๓๗-๒-๐๒๕๖๖-๑ จำนวนเงิน ๑๔,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท และธนาคารไทยพาณิชย์ ฯ สาขาถนนสีรินทร บัญชีเงินฝากประจำ เลขที่ ๑๒๒-๑-๐๑๒๕๓-๕ จำนวนเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท เงินฝากของตนเองที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

ผู้ร้องอ้างว่าได้พิจารณาจากการที่นายพิชญกร ฯ ได้ให้การว่าเปิดบัญชีตามความประสงค์ของนางสุรกัญญา ฯ และตรงกับคำรับของนางสุรกัญญา ฯ ตามหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง ฯ กรณีถูกกล่าวหาว่ารั่วรอยผิดปกติ ว่าเป็นเงินของนางสุรกัญญา ฯ ผู้ร้องจึงเห็นว่าเป็นทรัพย์สินของนางสุรกัญญา ฯ และเห็นว่าผู้ถูกร้องรู้ว่านางสุรกัญญา ฯ มีเงินจำนวนดังกล่าว เนื่องจากนางสุรกัญญา ฯ เป็นคู่สมรสของผู้ถูกร้อง พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน ผู้ถูกร้องให้การอุปการะเลี้ยงดูนางสุรกัญญา ฯ และนางสุรกัญญา ฯ ได้ยอมรับว่าเงินฝากดังกล่าวได้รับมาจากผู้ถูกร้องจากการไปเล่นการพนันในต่างประเทศ

ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่เคยทราบถึงความมีอยู่ของบัญชีเงินฝากดังกล่าวมาก่อน แต่เมื่อตนได้รับแจ้งข้อกล่าวหาจากคณะกรรมการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงทราบว่าเป็นเงินที่นางสุรกัญญา ฯ ได้แอบเก็บออมไว้โดยปิดบังตนและทราบว่านางสุรกัญญา ฯ ได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าเป็นการนำเงินของนางสุรกัญญา ฯ จากธนาคารไทยพาณิชย์ ฯ ที่สะสมไว้นานแล้วรวมกับเงินสดที่มี

จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไปให้นายพิษณุกร ฯ เปิดบัญชีเพื่อเก็บเงินเป็นเงินสะสมของตระกูล อุดรสถิตย์ โดยปกปิดมิให้ผู้ถูกร้องทราบ เพราะมีเหตุส่วนตัวในครอบครัวระหว่างผู้ถูกร้องกับ นางสุรกัญญา ฯ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องและนางสุรกัญญาเป็นสามีภรรยา กัน พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน และผู้ถูกร้องได้เลี้ยงดูนางสุรกัญญา ฯ เนื่องจากเป็นภรรยาและไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ เพราะได้ลาออกจากราชการ และในคำให้การของนางสุรกัญญา ฯ ว่าทุกครั้งที่ตนติดตามผู้ถูกร้องไปเล่นการพนันในต่างประเทศ ผู้ถูกร้องเล่นการพนันได้จะแบ่งส่วนแบ่งที่ได้รับให้ ดังนั้น ผู้ถูกร้องยอมทราบว่ นางสุรกัญญา ฯ มีทรัพย์สินจำนวนเท่าใดโดยประมาณ ถึงแม้ผู้ถูกร้องจะมอบให้นางสุรกัญญา ฯ เป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้อง แต่ผู้ถูกร้องก็มีหน้าที่ตรวจสอบก่อนลงนามในเอกสารทุกแผ่น การที่ไม่มีการแสดงรายการทรัพย์สินในชื่อนางสุรกัญญา ฯ แต่ผู้ถูกร้องยังคงลงนามรับรองความถูกต้อง ทั้งที่ผู้ถูกร้องทราบความมีอยู่ของทรัพย์สินของคู่สมรสของตน จึงเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นอกจากนั้นในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๓ ผู้ถูกร้องมิได้แสดงบัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องในบัญชีเงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ ฯ สาขางามวงศ์วาน ในชื่อนายจิรายุ จรัสเสถียร จำนวน ๒ บัญชี โดยไม่แสดงเงินฝากในบัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๓๑๕-๒-๖๒๕๔๕-๗ ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๓ จำนวนเงิน ๓,๐๗๓,๘๘๐ บาท

ในกรณีนี้ ผู้ร้องอ้างว่าเงินที่เปิดบัญชีเป็นของผู้ถูกร้องและรายการถอนเงินทุกรายการเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้อง และตามหนังสือชี้แจงของผู้ถูกร้องลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕ ได้ยอมรับว่าเงินในบัญชีดังกล่าวเป็นของตน และขอแจ้งรายการทรัพย์สินในบัญชีเงินฝากเพิ่มเติมในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยขอแสดงทรัพย์สินที่คงเหลือในบัญชีนี้ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จำนวน ๕,๑๒๐,๐๐๐ บาท จึงเห็นได้ว่าเงินฝากดังกล่าวเป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้องที่อยู่ในชื่อของนายจิรายุ ฯ

สำหรับผู้ถูกร้องชี้แจงว่า บัญชีเงินฝากนั้นเป็นของนายจิรายุ ฯ เพียงแต่เงินฝากในบัญชีดังกล่าวเกิดจากการนำเช็คของตนที่ได้จากการเล่นการพนันจำนวน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เข้าบัญชีเพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค ผู้ถูกร้องไม่ได้ตั้งใจไม่แสดงรายการเงินฝากตามบัญชีดังกล่าว แต่เป็นเพราะไม่ใช้บัญชีของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงไม่มีหน้าที่ต้องแสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ของผู้ถูกร้อง

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ชื่อบัญชีจะเป็นชื่อของนายจิรายุ ฯ แต่ผู้ถูกร้องและนายจิรายุ ฯ ก็ได้ให้การตรงกันว่า เงินฝากในบัญชีดังกล่าวตั้งแต่เปิดบัญชีเป็นของผู้ถูกร้อง จึงฟังได้ว่าเป็นเงินฝากของผู้ถูกร้อง ซึ่งต้องแจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ของผู้ถูกร้อง เมื่อผู้ถูกร้องไม่แสดงรายการดังกล่าวไว้ จึงเป็นการจงใจปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเงินฝากดังกล่าว

ในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๖ นั้น ผู้ถูกร้องไม่แสดงเงินฝากของตนในบัญชีธนาคารกสิกรไทย ฯ สาขาถนนสุขุมวิท ๑ บางกะปิ ในชื่อของนายจิรายุ จรัสเสถียร บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๓๓-๒-๕๗๑๕๑-๘ จำนวนเงิน ๒๔,๑๕๓.๓๐ บาท ในครั้งที่ ๔ และครั้งที่ ๕ และจำนวนยอดเงินเพิ่มขึ้นในครั้งที่ ๖ เป็นเงินจำนวน ๒๕,๑๓๓.๘๕ บาท และไม่ได้แสดงบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย ฯ สาขาประดิพัทธ์ ของตนในชื่อของนายพิชณกร อุดรสถิตย์ จำนวน ๒ บัญชี ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๖ คือ บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๓๔-๑-๖๖๖๗๗-๗ และบัญชีกระแสรายวัน เลขที่ ๐๓๔-๖-๐๕๒๐๓-๓ รวมเป็นเงิน ๑๗,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท

ผู้ร้องเห็นว่าเงินที่เปิดในบัญชีของนายจิรายุ ฯ และนายพิชณกร ฯ เป็นของผู้ถูกร้องซึ่งมอบให้บุคคลทั้งสองไปเปิดบัญชี

สำหรับบัญชีที่มีชื่อของนายจิรายุ ฯ นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าไม่ใช่บัญชีเงินฝากของตนเพียงแต่ตนเป็นเจ้าของเงินฝากซึ่งได้มาจากการเล่นการพนันที่ประเทศออสเตรเลียในระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งได้รับมอบมาเป็นเช็คและต่อมาได้มอบเช็คให้นายจิรายุ ฯ นำเช็คไปขึ้นเงินและได้โอนใช้หนี้ให้แก่นายภาณุวัฒน์ ตั้งสกุลสถาพร และชำระหนี้ให้แก่นายวิทยา เทียนทอง แล้วคืนเงินส่วนที่เหลือให้แก่ผู้ถูกร้องในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องได้เงินมาภายหลังจากการแจ้งยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และใช้เงินหมดไปก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว ผู้ถูกร้องจึงไม่ต้องแจ้งรายการทรัพย์สินดังกล่าว เพราะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติให้แจ้งรายการทรัพย์สินที่มีอยู่ในวันยื่นบัญชี สำหรับยอดเงินที่เหลืออยู่ในบัญชีในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ จำนวน ๒๓๕,๓๕๐ บาท เป็นเงินของนายจิรายุ ฯ ผู้ถูกร้องจึงไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ตามมาตรา ๒๕๒

พิจารณาแล้วเห็นว่า การเปิดบัญชีเงินฝากดังกล่าวเป็นการเปิดบัญชีด้วยเช็คของผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องสามารถเปิดบัญชีในชื่อของตนเองได้หรือสามารถฝากนายจิรายุ เรียกเก็บเงินผ่านบัญชีธนาคารของนายจิรายุ ที่มีอยู่แล้วได้ ไม่จำเป็นต้องเปิดบัญชีใหม่ แสดงว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดเงินและบัญชีดังกล่าว การไม่แสดงรายการบัญชีเงินฝากดังกล่าวในการยื่นบัญชีต่อผู้ถูกร้อง ครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๖ จึงเป็นการจงใจปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากดังกล่าว

ส่วนบัญชีที่อยู่ในชื่อของนายพิษณุกร ฯ นั้นผู้ร้องเห็นว่าจากหนังสือชี้แจงของผู้ถูกร้อง และ คำให้การของนายพิษณุกร ฯ ว่านายพิษณุกร ฯ ไม่ใช่เจ้าของบัญชีเงินฝากทั้งสองบัญชีดังกล่าวและ เงินในบัญชีเงินฝากก็เป็นเงินของผู้ถูกร้อง แต่ได้อาศัยชื่อของนายพิษณุกร ฯ โดยผู้ถูกร้องได้ขอสำเนา บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านของตนไปเป็นหลักฐานในการเปิดบัญชี นายพิษณุกร ฯ ไม่เคยไปทำรายการฝากเงินหรือถอนเงินใดๆ ยกเว้นไปปิดบัญชี และไม่เคยเขียนเช็คหรือลงลายมือชื่อ ในเช็ค แต่ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำเนินการเอง

ในกรณีดังกล่าวผู้ถูกร้องชี้แจงว่า บัญชีเงินฝากเป็นของตนเองโดยได้เงินจากการเล่นการพนัน ที่ออสเตรเลีย จึงได้ขอหลักฐานของนายพิษณุกร ฯ ไปเปิดบัญชีที่ธนาคารและได้เบิกถอนไปหมดแล้ว และไม่ได้ทำธุรกรรมใดๆ อีก จึงไม่ได้เก็บรักษาสมุดบัญชีไว้และเงินที่เหลืออยู่ในบัญชีก็เป็นเงินเล็กน้อย จึงไม่ได้แสดงบัญชีดังกล่าวในบัญชีทรัพย์สิน และการไม่แสดงบัญชีดังกล่าวก็ไม่ได้ทำให้ตนได้รับ ประโยชน์หรือเสียประโยชน์แต่อย่างใด ตนจึงไม่ได้ตั้งใจปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวแต่อย่างใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า จากคำรับของผู้ถูกร้องและนายพิษณุกร ฯ ก็ยอมรับว่าเงินในบัญชีเงินฝาก เป็นของผู้ถูกร้องแต่ได้ฝากในชื่อบัญชีของนายพิษณุกร ฯ การไม่แสดงบัญชีดังกล่าว แสดงว่าผู้ถูกร้อง รู้อยู่แล้วว่าตนมีทรัพย์สินเป็นบัญชีเงินฝาก ๒ บัญชีดังกล่าว จึงเป็นการจงใจปกปิดข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวกับบัญชีเงินฝากดังกล่าวแล้ว

สำหรับบัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย ฯ ในชื่อของเรือตรีหญิง พัชราภรณ์ บุญยงค์ ในการยื่น บัญชีครั้งที่ ๔ และครั้งที่ ๕ รวม ๒ ฉบับ คือ บัตรเงินฝากเลขที่ PYO.A. ๓๖๒/๑๓๑๑ จำนวน ๖,๖๐๐,๐๐๐ บาท และบัตรเงินฝากเลขที่ PYO.A. ๓๖๓/๑๘๑๖ จำนวน ๑๗,๑๐๐,๐๐๐ บาท และบัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย ฯ ในชื่อของนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ และครั้งที่ ๕ รวม ๒ ฉบับ คือ บัตรเงินฝากเลขที่ PYO.A. ๓๖๐/๑๖๐๖ จำนวน ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท และบัตรเงินฝากเลขที่ PYO.A. ๓๖๑/๑๔๔๑ จำนวน ๑๐,๕๐๐,๐๐๐ บาท นั้น ผู้ร้องเห็นว่า บัตรเงินฝากเหล่านั้นใช้เงินของนางสุรกัญญาที่นำไปฝากนายพิษณุกร ฯ เรือตรีหญิง พัชราภรณ์ ฯ และนางสุนทรี ฯ เพื่อไปซื้อบัตรเงินฝากเหล่านั้น

ในกรณีนี้ผู้ถูกร้องเบิกความว่า ผู้ถูกร้องไม่เคยทราบเรื่องดังกล่าวและนางสุรกัญญา ฯ เป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ จึงถือว่าผู้ถูกร้องไม่แสดงรายการทรัพย์สินรายการนี้ไม่ได้ แต่เป็น การกระทำของนางสุรกัญญา และนางสุรกัญญา ฯ ก็ได้เบิกความว่า เกิดจากความต้องการของตน ที่ประสงค์จะปกปิดไม่ให้ผู้ถูกร้องทราบว่า มีเงินจำนวนหนึ่งอยู่ เพราะมีปัญหาคความสัมพันธ์ส่วนตัว ในครอบครัวระหว่างผู้ถูกร้องและนางสุรกัญญา

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องและนางสุรภักดิ์เป็นสามีภรรยาด้วยกันพักอาศัยอยู่บ้านเดียวกันและผู้ถูกร้องได้เลี้ยงดูนางสุรภักดิ์อยู่ ๑ เนื่องจากเป็นภรรยาและไม่ได้ประกอบอาชีพใดๆ เพราะได้ลาออกจากราชการ และในคำให้การของนางสุรภักดิ์ ๑ ว่าทุกครั้งที่ตนติดตามผู้ถูกร้องไปเล่นการพนันในต่างประเทศ ผู้ถูกร้องเล่นการพนันได้จะแบ่งส่วนแบ่งที่ได้รับให้ ดังนั้น ผู้ถูกร้องยอมรับว่านางสุรภักดิ์ ๑ มีทรัพย์สินจำนวนเท่าใดโดยประมาณ ถึงแม้ผู้ถูกร้องจะมอบให้นางสุรภักดิ์ ๑ เป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๑ ที่ยื่นต่อผู้ร้อง แต่ผู้ถูกร้องก็มีหน้าที่ตรวจสอบก่อนลงนามในเอกสารทุกแผ่น การที่ไม่มีการแสดงรายการทรัพย์สินในชื่อนางสุรภักดิ์ ๑ แต่ผู้ถูกร้องยังคงลงนามรับรองความถูกต้อง ทั้งที่ผู้ถูกร้องทราบความมีอยู่ของทรัพย์สินของคู่สมรสของตน จึงเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๑ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

กรณีที่สองไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ ที่ดินของตนเองซึ่งอยู่ในชื่อของบุคคลอื่นในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๖ ครั้งที่ ๗ และครั้งที่ ๘ เนื่องจากทำนิติกรรมโอนสิทธิครอบครองที่ดินไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น อันเป็นการแสดงเจตนาฉ้อโกงโดยสมรู้ระหว่างกัน คือ ที่ดินจำนวน ๓๕ แปลง เนื้อที่ ๘๕๕ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา ในตำบลโนนโปแดง อำเภอผาขาว (ภูกระดึง) จังหวัดเลย

ในกรณีนี้ผู้ร้องเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องซึ่งได้เคยแสดงรายการที่ดินดังกล่าวไว้ในบัญชีที่ยื่นไว้ต่อผู้ร้องในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๕ แต่ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๖ ครั้งที่ ๗ และครั้งที่ ๘ ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงรายการดังกล่าวไว้ โดยอ้างว่าได้มีการโอนที่ดินดังกล่าวใช้นั้นนายกิติ ชาติบัญชาการ นั้นเป็นเท็จ เนื่องจากเป็นการทำนิติกรรมอันเป็นการแสดงเจตนาฉ้อโกงโดยสมรู้ระหว่างกันเพื่อไม่ให้ผู้อื่นรู้ว่าผู้ถูกร้องยังคงเป็นเจ้าของที่ดินดังกล่าว เพราะผู้ถูกร้องมิได้กู้เงินนายกิติ ๑ เนื่องจากไม่ได้มีการแสดงรายการหนี้สินไว้ในบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง จึงเป็นการปกปิดทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง

ผู้ถูกร้องระบุว่าที่ดินดังกล่าวนี้ได้โอนใช้นั้นนายกิติ ๑ จริง เนื่องจากเคยกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้สนับสนุนการเลือกตั้งแก่นายบุญหลง ถาคำฟู และใช้จ่ายส่วนตัวของตน โดยไม่มีสัญญาและไม่มีดอกเบี้ย เมื่อตนไม่มีเงินใช้นั้นจึงได้โอนที่ดินดังกล่าวชำระหนี้ เหตุที่ไม่ได้ระบุนายกิติ ๑ ในบัญชีทรัพย์สินนั้นเป็นเพราะในขณะที่ตนยืมเงินได้ตกลงว่าจะจ่ายคืนภายหลังการเลือกตั้ง แต่ไม่ได้จ่ายเพราะไม่มีเงินสด และได้มีการโอนที่ดินชำระหนี้ไปแล้ว ประกอบนั้นนั้นไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเคยแสดงรายการที่ดิน ๓๕ แปลงดังกล่าวในการยื่นบัญชี ครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๕ แต่เมื่อมีการโอนชำระหนี้ให้นายกิติ ๑ ตามหลักฐานที่ปรากฏทางทะเบียนว่า มีการโอนเป็นชื่อของนายกิติ ๑ แล้ว การที่ผู้ถูกร้องไม่แจ้งที่ดินดังกล่าวในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๖ ถึงครั้งที่ ๘

นั้นก็มิมีเหตุผลที่น่าจะอ้างได้ เพราะเป็นการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในการยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้จงใจปกปิดรายการที่ดิน ๓๕ แปลง ในการยื่นบัญชี ครั้งที่ ๖ ถึงครั้งที่ ๘

กรณีที่สาม การที่ผู้ถูกร้องแสดงรายการหนี้ซึ่งมีการอ้างว่าเป็นเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท คือ สัญญาลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ระบุว่ากู้เงินนายระวี อุ่นภัทร จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และสัญญาลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ระบุว่ากู้เงินนายไพจิตร ก่ออมทรัพย์ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ในกรณีนี้ผู้ร้องอ้างว่าการกู้ยืมเงินทั้งสองรายนั้นเป็นเท็จ เพราะไม่มีการกู้ยืมเงินกันและไม่ได้มีการจ่ายเงินกันให้ผู้ถูกร้อง แต่การแสดงหนี้จำนวนดังกล่าวนี้ได้มีการขอให้นายระวี อุ่นภัทร และ นายไพจิตร ก่ออมทรัพย์ แสดงตนเป็นเจ้าหนี้ เพื่อให้สาธารณชนและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการเพิ่มของทรัพย์สินของผู้ถูกร้องไม่ได้เพิ่มขึ้นผิดปกติแต่อย่างใด เพราะในขณะที่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น คือ ที่ดินในชื่อของตนเอง ๓๕ แปลงในจังหวัดเลย ๑ แปลงในจังหวัดอุดรธานี และมีที่ดินในชื่อนางสุรกาญญา ฯ ๑ แปลงในจังหวัดเชียงราย รวมที่ดินเพิ่มขึ้น ๓๗ แปลง ซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้ได้มาในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จึงต้องแสดงว่าตนมีหนี้สินด้วย เพื่อไม่ให้สงสัยว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ เมื่อเทียบระหว่างทรัพย์สินกับหนี้สินและรายได้ของผู้ถูกร้อง และพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้ถูกร้องและคู่สมรสซึ่งมักใช้ชื่อของบุคคลอื่นในการถือทรัพย์สินแทน จึงเชื่อว่าได้ร่วมกันทำสัญญากู้ยืมเงินอันเป็นเท็จ

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าเนื่องจากตนได้เดินทางไปเล่นการพนันในต่างประเทศในช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้เสียเงินไปประมาณ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงได้ขอร้องให้นางสุรกาญญา ฯ จัดหาเงินกู้เพื่อใช้หนี้ให้บริษัทตัวแทนกาสิโน คือ บริษัท เสริมสุวรรณ ทราเวล ฯ ซึ่งนางสุรกาญญา ฯ บอกตนว่าได้ขอกู้ยืมเงินจากนายระวี ฯ และนายไพจิตร ฯ โดยนำสัญญากู้มาให้ดูและนำโฉนดที่ดินไปวางเป็นประกันเงินกู้ และแสดงหลักฐานการชำระเงินแก่พันตำรวจโท ปกรณ์ ตนจึงมั่นใจว่ามีการกู้ยืมเงินกันจริงและนางสุรกาญญา ฯ ก็ได้ทวงเงินตนซึ่งตนก็ได้มอบเงินให้ไปชำระหนี้ทั้งตนยังได้เคยจ่ายเงินดอกเบี้ยให้แก่ นายพันธ์ศักดิ์ วิโรจน์เวชภัณฑ์ ซึ่งอ้างว่าเป็นตัวแทนเรียกเก็บเงินแทนเจ้าหนี้ด้วย แต่ต่อมาจึงเพิ่งทราบ ว่าเงินที่ระบุในสัญญากู้เป็นเงินของนางสุรกาญญา ฯ และทำหลักฐานการกู้ยืมเงินเพื่อหลอกตนเนื่องจากตนมีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวและนางสุรกาญญา ฯ เกรงว่าจะไม่ได้เงินคืน

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่านางสุรกาญญา ฯ เป็นผู้ทำหลักฐานเท็จขึ้นโดยตนมิได้รู้เห็นด้วยนั้น ฟังไม่ขึ้น เนื่องจากการที่ตนได้เห็นสัญญากู้เงินและรู้ว่าได้มีการนำโฉนดไปวางประกันเงินกู้

จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาทนั้น ตามเหตุผลแล้วผู้ถูกร้องซึ่งจบการศึกษาทางด้านกฎหมายและประกอบวิชาชีพทนายความย่อมทราบดีว่าการกู้ยืมเงินจำนวนมากจากบุคคลที่มีได้ค้ำเคຍหรือมีบุญคุณต่อกันนั้น ผู้ให้กู้จะต้องให้ผู้กู้จัดหาหลักประกันที่สามารถบังคับชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย เช่น การทำจำนองหรือขายฝากที่ดิน ไม่ใช่เพียงแต่นำโฉนดที่ดินไปวางเป็นประกันการชำระหนี้เท่านั้น เพราะการกระทำดังกล่าวหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ย่อมไม่สามารถบังคับชำระหนี้จากที่ดินนั้นได้โดยสะดวก เนื่องจากอาจมีการไปแจ้งต่อทางการว่าโฉนดที่ดินหายเพื่อออกโฉนดใหม่และนำไปโอนขายหรือจำหน่ายโดยประการอื่นได้ นอกจากนั้นการที่ผู้ถูกร้องและนางสุรภักฎญา ฯ เป็นสามีภรรยาด้วยกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน นางสุรภักฎญา ฯ ไม่มีอาชีพใด ๆ คงเป็นเพียงแม่บ้าน และผู้ถูกร้องเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดู ผู้ถูกร้องย่อมรู้ถึงทรัพย์สินที่นางสุรภักฎญา ฯ น่าจะมีอยู่ และน่าจะรู้ว่าสัญญาดังกล่าวมิได้มีอยู่จริง ประกอบกับผู้ถูกร้องก็ได้ยอมรับว่าตนไม่ได้รับเงินตามสัญญาดังกล่าว จึงเป็นการจงใจแสดงรายการสัญญาเงินกู้จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นเท็จ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕

จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวจึงเห็นว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดบัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องที่อยู่ในชื่อของนายพิษณุกร ฯ และนายจิรายุ ฯ รวม ๔ บัญชี จงใจปกปิดบัญชีเงินฝากของกลุ่มสมรสที่อยู่ในชื่อของนายพิษณุกร ฯ จำนวน ๒ บัญชี และบัตรเงินฝากในชื่อของเรือตรีหญิง พัชราภรณ์ ฯ และนางสุนทรี ฯ จำนวน ๔ ฉบับ และจงใจแสดงรายการหนี้สินเท็จจำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ในส่วนการไม่แสดงรายการที่ดิน ๓๕ แปลงนั้น เป็นไปตามหลักฐานทางทะเบียน ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้จงใจไม่แสดงรายการที่ดิน ๓๕ แปลงดังกล่าว

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปีนับแต่วันใด

พิจารณาโดยยึดคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔ ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองแล้วก่อนศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเช่นเดียวกับในคดีนี้ จะเห็นได้ว่าผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงต้องนับจากวันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นตำแหน่งแรกที่มีการจงใจยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ